

LESNÁ ŠKOLA SLOVENSKÉHO KATOLÍCKEHO SKAUTINGU V BELUŠSKÝCH SLATINÁCH

Ing. Jozef Ozábal Ataše

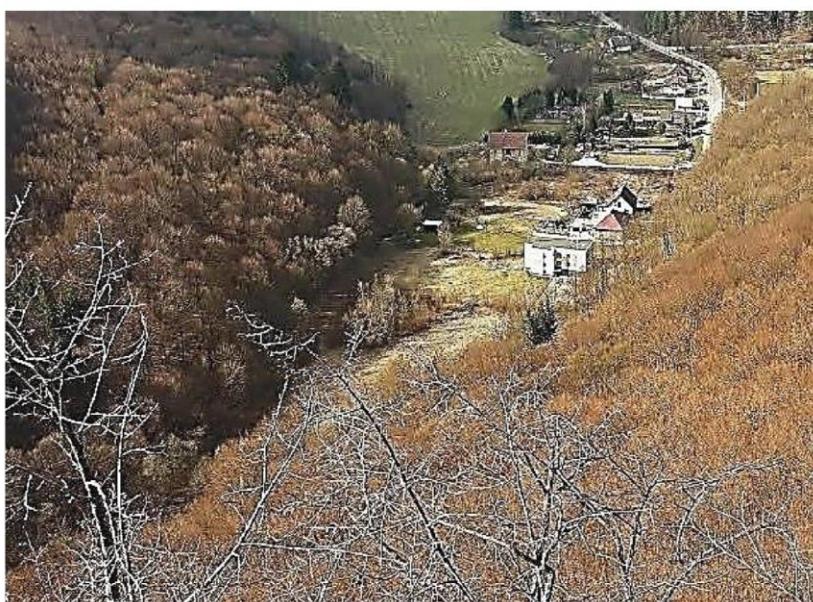
Podklad práce tvorí text Juraja Dacka v jeho práci „80 rokov skautingu v Beluši“. Vybrané časti tohto textu sú doplnené o text autora. Bohatá fotodokumentáciu je z pozostalosti po skautskom vodcovi a inštruktorovi VLŠ SKS Jozefovi Ozábalovi. Ďalšie údaje a fakty sú doplnené z archívnych materiálov Historickej komisie Slovenského skautingu.

Práca samotná nie je oslavou SKS ako takej. Je viac! Je vzdaním úcty a zároveň vzpomienkou na tých, ktorí boli pri začiatku skautingu na Slovensku a rozvíjali ho v podmienkach danej doby.

Celkový pohľad na Lesnú školu a Skautský dom ÚSKS v Belušských Slatinách spod vrcholu Prvých kamenných vrát v r. 1937.

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

Pohľad do toho istého údolia, na tie isté miesta dnes.

Skautský domov ÚSKS a Slovenská lesná škola SKS v Belušských Slatinách

Jedným z hlavných predpokladov úspechu akejkoľvek ľudskej činnosti je dobrý nápad – myšlienka, nadšení ľudia schopní odovzdať pre túto myšlienku samých seba, nájsť nástroj na prezentovanie svojej myšlienky iným a vychovávať svojich nasledovníkov.

Tým dobrým nápadom bola myšlienka a činy samotného zakladateľa skautingu B. P. Powela. Svojich nasledovníkov a pokračovateľov svojej myšlienky si našiel aj na území Rakúsko - Uhorska a neskôr po roku 1918 na územiach novovznikutej Československej republiky. Skautských organizácií na území Čiech, Moravy a Slovenska vzniklo dostatok a hnutie sa neustále rozrástalo. Jednou zo skautských organizácií vzniknutých v roku 1928 bol Slovenský katolícky skauting. Táto skautská organizácia mala od samého počiatku dostatok nadšených ľudí.

Už v roku 1930 začalo Ústredie Slovenského katolíckeho skautingu (ÚSKS) vydávať svoj vlastný časopis „Skaut“, ktorého úlohou bolo do určitej miery metodicky usmerňovať a informovať svojich členov a nie v poslednom rade aj skauting popularizovať a propagovať.

Samotná príprava katolíckych skautov na vodcovstvo však prebiehala hlavne v rámci kurzov Lesných škôl organizovaných Zväzom junákov a skautov republiky Československej. Slovenskému katolíckemu skautingu chýbala inštitucionalizovaná, z jedného centra riadená výchovná zložka. Túto úlohu v roku 1932 začal plniť Skautský domov ÚSKS v Belušských Slatinách.

Lokalita v Belušských Slatinách pri Púchove bola od počiatku vzniku SKS táborovým miestom jej skautov. Už v roku 1929, v letných mesiacoch, tam strávilo niekoľko týždňov 253 skautov, o rok na to sa v Belušských Slatinách uskutočnil 1. krajinský tábor SKS s účasťou 105 táborníkov z rôznych kútov Slovenska.

V poradí III. Valné zhromaždenie slovenských katolíckych skautov v Bratislave dňa 1. mája 1930 rozhodlo o vybudovaní študentského skautského domova v Belušských Slatinách. A. Macek toto zhromaždenie a následné skautské akcie SKS popisuje vo svojej práci „Katolíckí skauti na Slovensku“ z roku 1938:

Sila hnutia sa prejavila pri III. riadnom valnom zhromaždení, ktoré bolo dňa 1. mája 1930 opäť v Bratislave v Dome slov. poštárov — v kolíske a v najsilnejšom meste čo do počtu katol. skautov. Sídlní pracovníci z celého Slovenska, plní zápalu a nadšenia, sa dohovorili, že usporiadajú I. krajinský ústredný tábor na Považí, v ktorom by sa mládež z celého Slovenska spoznala, sblížila a v jednotnom duchu vytvárala nový pohyb mládeže. Tábor bol v Slatinách pri Beluši. Stopäť účastníkov z 20 rozličných miest ponajprv úplne po skautsky spolu žilo. Mládež i rodičia a priatelia mládeže boli skautskými metodami nadšení. Mládež odúševňovali a podporovali. Ukázalo sa to i v snahách o vybudovanie Študentského skautského domova, na ktorý sa koncom r. 1930 začaly sbierať milodary a netrvalo to ani celé dva roky, domov bol postavený za 89.930 Kč. Chlapci žili plným skautským životom.

Ústredie Slovenského katolíckeho skautingu v Bratislave požiadalo 20. 10. 1930 Okresný vybor v Ilave o podporu pre stavbu Študentského domu, ktorý chcel postaviť v Belušských kúpeľoch. Ako hovoria v žiadosti, má to byť letný domov pre slovenských chudobných chlapcov, ktorí potrebujú dlhší pobyt na čerstvom vzduchu, ale pre nemajetnosť si to nemôžu dovoliť.

Už v tomto roku tam bolo v letnom tábore po 3 týždňoch vyše 120 slovenských chlapcov. Podobný pobyt chcú umožniť i mladším a slabším deťom, ktoré nemôžu bývať v stanoch. Predpokladaný náklad na stavbu bol 100.000 Kčs.

1. tábor SKS leto 1930 Beluša.

Archív RNDr. Škorvánek

Ústredný tábor SKS leto 1930 Beluša.

Archív RNDr. Škorvánek

10. februára 1932 sa začalo so stavbou Skautského domova v Beluši a spolu s tým aj s prípravami na zjazd slovenských katolíckych skautov. Mládež na celom Slovensku pracovala s usilovnosťou. Badať to i na III. ročníku "Skauta", ktorý sa ďalej rozvíjal a šíril.

Prof. Jozef Lukačovič

Zdroj: A Macek Katolícky skauti na Slovensku

Mons. Michal Bubnič

Zdroj: Juraj Dacko: 80.rokov skautingu v Beluši

V dňoch 3. - 6. júla 1932 sa zišlo v Belušských Slatinách pričinením prof. J. Lukačoviča 5. valné zhromaždenie SKS, na ktorom sa zúčastnil A. B. Svojsík. Zúčastnilo sa ho tiež 186 skautov a 42 skautiek.

5. júla 1932 postavený Skautský domov posvätil J.E. Mons. Michal Bubnič, biskup, apoštolský administrátor rožňavský za účasti veľkého počtu laických i duchovných piateľov hnutia a mládeže.

Vlastný Skautský domov i s určitým územím bol pre hnutie veľmi potrebný ako pre skautské kurzy, tak na stanovanie, pre športové podmienky atď.

Beluša so svojím krásnym krajom, zaujímavým okolím, dostupnosťou (cestná sieť, blízkosť železničnej stanice a položením v srdci Slovenska) bola predurčená za takýto oporný bod.

V dobe od 5. júla do 20. augusta 1932 v domove stanovali študenti, víčatá, slabší skauti, niektorí i s rodičmi. Celkovo sa tam stravovalo 300 osôb.

Skautsky domov Slovenského katolíckeho skautingu sa neskôr, v roku 1935, stal sídlom Ústrednej lesnej školy SKS. Vodcom Skautského domova ÚSKS sa stal Alojz Macek. Veliteľom a spravodajcom Vodcovskej lesnej školy SKS sa stal Vladimír Ozábal.

JUC. Alojz M. Macek
krajinský podnáčelník SKS
Zdroj: A. Macek
"Katolícky skauti na Slovensku"

Vlado Ozábal r. 1953 (fotoCleveland USA)
Zdroj: Archív autora

Zopár pohľadov na Skautský domov v Belušských Slatinách z rokov 1933 – 1942

Pohľad na Skautský domov ÚSKS z r. 1942
Zdroj Juraj Dacko: 80.rokov skautingu v Beluši

Zdroj: Archív HK Slovenského skautingu

Zdroj: Archív HK Slovenského skautingu

Zdroj: Archív HK Slovenského skautingu

Pohľad z terasy Skautského domova ÚSKS

Zdroj: Juraj Dacko 80. rokov skautingu v Beluši

Obec Belušské Slatiny bola už od konca 19. storočia známym kúpeľným miestom. V roku 1933 sa kúpele dostali do tăžkostí. Činnosti ústredia Slovenského katolíckeho skautingu v Belušských Slatinách boli pre samotné kúpele malou vzpruhou. V tomto roku si ÚSKS prenajalo od účastníckej spoločnosti kúpele v Belušských Slatinách aj z hostinskou a výčapníckou činnosťou, dom č. 394 do svojej správy. (zdroj: OA Považská Bystrica, OÚ Ilava, č. j. 6452/1934 a 4289/1934)

V roku 1934 mohla správa kúpeľov oznámiť, že v júli sa podarilo pre stále suché počasie, hlboko klesnutú liečivú vodu aj za pomoci USKS kopaním dosiahnuť a že teda od 5. júla môžu podávať aj teple liečivé kúpele a k dispozícii je aj plaváreň, naplnená čiastočne aj liečivou vodou. (zdroj: Násť cieľ, roč. 1934, č. 7, str. 3)

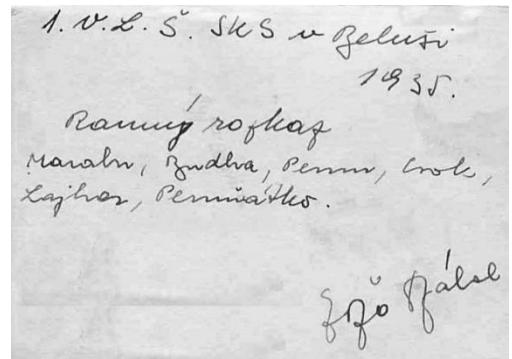
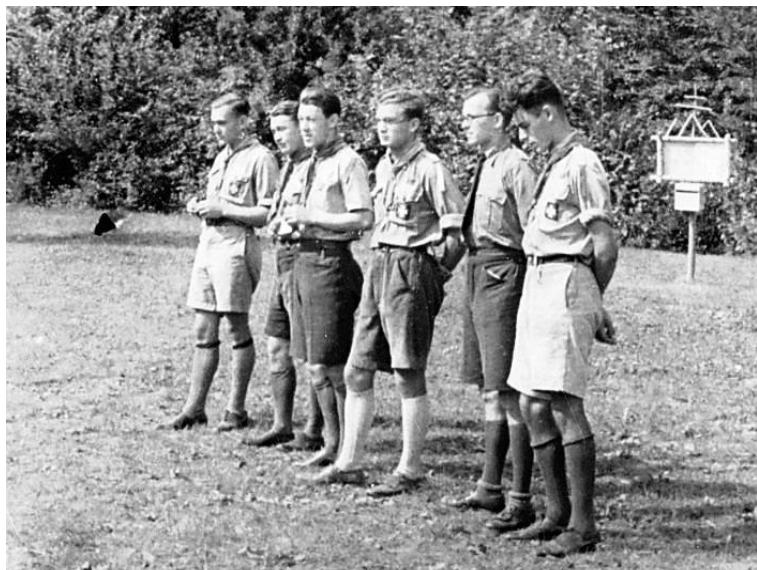
Od 1.8. do 11.8.1935 sa konal prvý kurz "Ústrednej vodcovskej lesnej školy SKS". Kurz viedol jej novomenovaný vodca Vodcovských lesných škôl Vlado Ozábal a šesťčlenný zbor inštruktorov tejto LŠ. Škola mala svoj vlastný rukávový nášivkový odznak, iný ako používali lesné školy zväzových skautov ZJS RČS.

Nášivkový odznak
Lesnej školy SKS

Lesná škola SKS sa rýchlo stala populárnu a svoju aktivitu sa snažila rozšíriť aj kontaktmi s českými, poľskými a rakúskymi katolíckymi skautmi.

Tento záber z 1. Vodcovskej lesnej školy v Belušských Slatinách. Prvýkrát bol zverejnený v roku 1938 A. Mackom v publikácii Katolícki skauti na Slovensku. A. Macek ju popísal ako Inštruktorský zbor.

„Ranný rozkaz“ Prvý kurz VLŠ SKS v Belušských Slatinách 1935

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

Záber v tejto publikácii je z fotografie. Fotografie aj s popisom na jej rubu. Skautský vodca a inštruktor LŠ SKS Jozef Ozábal, prvý sprava, v popise nazval snímku „Ranný rozkaz“. Bol aktérom tejto snímky. Popis je preto hodnoverný.

Jozef Ozábal,
inštruktor LŠ

Sú tu uvedené skautské mená inštruktorského zboru a jeho vodcu Vladu Ozábala – Perun, tretí zľava a Jozef Ozábal – Perňátko, prvý z prava.

Kto na tejto snímke nesie skautské meno Marabu neviem. Podľa mojich znalostí ho niesol Josef Horký, skaut a predný predstaviteľ ZJS RČS na Slovensku. Taktiež neviem uviesť civilné mená nositeľov skautských mien Budha, Cvok a Lajhor. Viem však jedno, že môjho otca, Jozefa Ozábala, skauti z Trnavy poznali pod menom PIVO a nie Perňátko. Tento rozdiel ostane pre mňa záhadou i keď viem, že pivo ako nápoj mal otec rád.

Z nižšie uvádzaného evidenčného listu však môžem usúdiť, že mená Marabu, Budha, Cvok a Lajhor niesli niektorí z inštruktur, Dr. Körper, prof. Jozef Hlavatý, MUC. Hovorka, Štefan Sekereš alebo J. Cožik.

„TRUBAČI“ ilustračný obrázok, I.
VLŠ V Belušských Slatinách

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

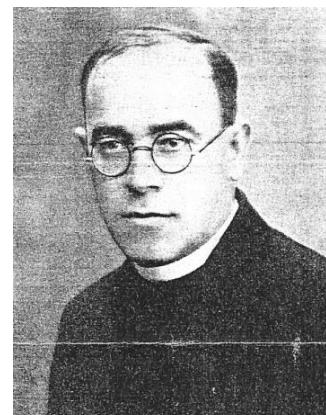
Svidenční list skautské Lesní školy-archiv LŠ ČSSR -

ř	Lesní škola název	druh	země	zaměření	rok
1		zemská	Slovenská	junáci	35
2	Slovenská lesní škola				
3	místo táboriště	Slatiny pri Beluši			
4					
5	doba	1-10.8.1935	dní	10	
6	adresát přihlášek				
7	údaj o konání	čas. Bud připravený r.XI č.1 str. 18			
8	jiná zpráva uvedena v :				
9	vůdce školy adresa	Vl. Ozábal			
10	instruktoři Dr. Körper, prof. Hlavatý MÚc Hovorka St Szekereš J. Cožik J. Ozábal	čl.			
11	absolventi:	čl. 37			
12	pr.družina	čl.			
13	poznámky: družiny a počet bodů v soutěži Holubi 348, Jestřábi 335, Bociani 325 Havrani 293, Rackovia 290 Rybaříci 282	poplatek Kčs			
14	Doklady: Archiv LŠ, pořadač č. I rok 35 sl. Sj				

8/3 79

Zdroj: Archív HK Slovenského skautingu

V dňoch 6. júla až 13. júla 1936 zorganizovalo ÚSKS a Vodcovská lesná škola (VLS-SKS) prvý kurz pre duchovných radcov katolíckych skautov, ktorý v Belušských Slatinách viedol prof. Jozef Hlavatý, redaktor časopisu SKS "Skaut". Školenia sa zúčastnili viacerí rehoľníci, kňazi, laici, seminaristi, ktorí chceli u SKS vykonávať duchovných radcov. Jedným z inštruktorov bol Jozef Ozábal.

Prof. Jozef Hlavatý

Zdroj: A. Macek,
Katolícky skauti na Slovensku

**Prvý kurz pre duchovných radcov katolíckych skautov v
Belušských Slatinách 6 - 13 júl 1936**

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi (na snímku predposledný v pravo)

Belušské júl 1936

Jozef Ozábal

Ilustračný obrázok z 1. kurzu duchovných radcov SKS v Belušských Slatinách

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

Ilustračný obrázok z 1. kurzu duchovných radcov SKS

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

Ilustračný obrázok z 1. kurzu duchovných radcov SKS

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

Beluša jún 1986
Jozef Ozábal

Ilustračný obrázok z 1. kurzu duchovných radcov SKS

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

Ilustračný obrázok z 1. kurzu duchovných radcov SKS

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

Na tento špeciálny kurz nadviazał v dňoch 14. júla až 28. júla 1936 II. riadny kurz vodcovskej LŠ-SKS, ktorý v Belušských Slatinách viedol Vladimír Ozábal. Inštruktorský zbor, v činovníckych uniformách v strede horného radu zľava A. Macek, Vlado Ozábal, Jozef Hlavatý, spodný rad prvý sprava Jozef Ozábal.

Inštruktorský zbor VLŠ Belušské Slatiny 1936.

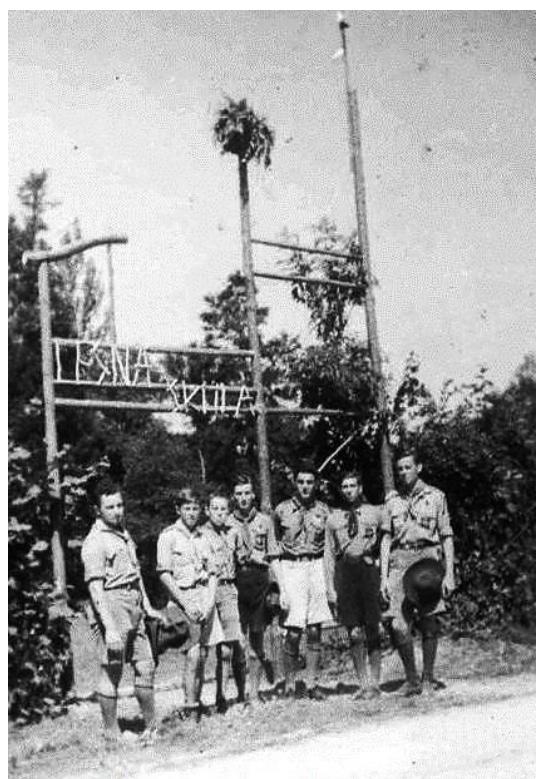
Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi
Jozefovi Ozábalovi

**Vodcovská lesná škola v Belušských Slatinách r. 1936 v ľavo
inštruktor LŠ SKS Jozef Ozábal vpravo inštruktor LŠ SKS Ján Ozábal**

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

Od 27. júla do 17. augusta 1936

Pod táborovou bránou.
Belušské Slatiny r. 1936 - 1938.

Prvý sprava inštruktor Ján Ozábal, tretí sprava inštruktor
Jozef Ozábal.

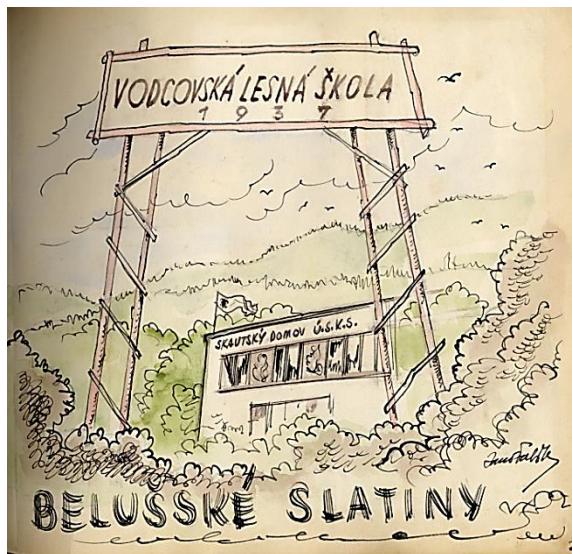
Zdroj: Archív autora z pozostatostí po skautskom vodcovovi
Jozefovi Ozábalovi

ideu i metódy hlbšie študovať, najmä z cudzojazyčnej literatúry a dôkladne pripraviť prázdninové podniky. Hoci bolo hnutie veľmi rozšírené, pre ústredné podniky nebolo takmer vodcov.

V dňoch 3.-25. júla 1937 bola v Beluši 1. kolónia víčat, vedená br. Štefanom Mackom v Poľsku naštudovanými metódami.

Ilustračné obrázky z KRONIKY Dubnických skautov, účastníkov LŠ pre víčatá v roku 1937

Zdroj: Archív HK Slovenského skautingu

Ilustračné obrázky z KRONIKY Dubnických skautov, účastníkov LŠ pre víčatá v roku 1937

Zdroj: Archív HK Slovenského skautingu

Ilustračné obrázky z KRONIKY Dubnických skautov, účastníkov LŠ pre víčatá v roku 1937

Zdroj: Archív HK Slovenského skautingu

V dňoch 12.-22. júla 1937 bol usporiadaný II. kurz Vodcovskej lesnej školy pre duchovných radcov, ktorý viedol brat prof. Jozef Hlavatý.

Od 31.júla do 15.augusta 1937 sa v Belušských Slatinách konal I. riadny kurz VLŠ pre vodkyne skautiek SKS. Kurz viedli krajinský starosta SKS Msgr. Jozef Šrobár a Emília Maceková, absolvovalo ho 18 frekventantiek. Kurz sa na prvýkrát dobre vydaril.

Msgr. Jozef Šrobár,
kanonik, prvý krajinský starosta.

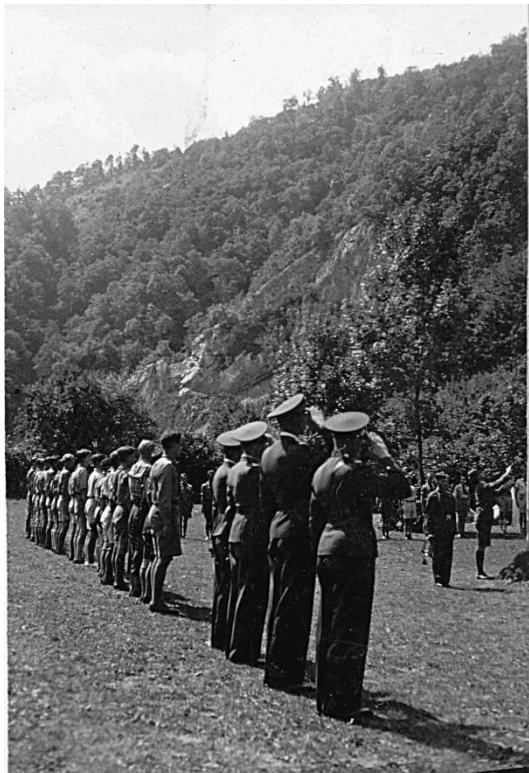
31. júla 1937 bolo v Holandsku v meste Vegellenzang zahájené 5. celosvetové skautské jamboree. ÚSKS vyslalo na toto stretnutie skautov početný, 36 členný vlastný kontingent pod vedením A. Maceka. Kontingent bol zložený zo skautov prvej triedy, s vodcov a inštruktorov VLŠ – SKS. Na medzinárodnom fóre tak slovenskí skauti vystupovali prvýkrát v histórii samostatne, vo vlastnom tábore a pod vlastným názvom Slovenský katolícky skauting. Z jamboree sa vrátili 14.8.1937. Preto sa v čase júl až do polovičky augusta riadny kurz VLŠ nekonal.

25 skautov SKS (z celkového poštu 36) na 5. celosvetovom jamboree
v Holandsku r. 1937
vrchný rad druhý zľava Jozef Ozábal, štvrtý A. Macek, šiesty Laco Ozábal,
posledný úplne vpravo Ján Ozábal.

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

Po návrate z Holandska 16.8.1937 až 30.8.1937 sa konal III. kurz vodcovskej lesnej školy SKS pod vedením A. Macka.

Vztyčovanie vlajky nad táborm III. VLŠ v Belušských Slatinách r. 1937

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

III. VLŠ SKS Belušské Slatiny r. 1937

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

**III. kurz vodcovskej lesnej školy SKS Belušské Slatiny
16.8.1937 až 30.8.1937**

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

Návšteva zahraničného skauta v Belušských Slatinách 1937

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

III. kurz vodcovskej lesnej školy SKS Belušské Slatiny

16.8.1937 až 30.8.1937

Zdroj: Archív autora z pozostalosti po skautskom vodcovi Jozefovi Ozábalovi

V septembri roku 1938 sa vykonal úradný súpis budov na letovisku v Belušských Slatinách. Podľa neho tu boli okrem 18 súkromných domov (z toho jeden hostinec s možnosťou ubytovania): 1. domov Ústredia katolíckych skautov v Bratislave (3 izby, kuchyňa, spoločná spálňa, terasa, chodba, pivnica a izba pre služobnú), 2. kúpeľné budovy Ústredia milosrdných sestier sv. Vincenta (25 izieb v penzióne a kúpeľný dom), a 3. budova Spolku detského domova sv. Alžbety v Bratislave (asi 27 miestnosti). / Zdroj: Juraj Dacko „80.rokov skautingu v Beluši“ /

Brnočíslo	Meno majiteľa objektu	číslo domu	Bydliško majiteľa objektu.	Počet miestností	Popis
1.	ústredie slovenských katolíckych skautov	611.	Bratislava	3 izby, 1 kuchyňa, 1 spoločná spálňa, 1 terasa, 1 chodba, 1 pivnica a 1 izba pre služobnú.	Blažená Anna v Bratislave nemecká.
2.	Juraj Slavík nápadnúci	612	Budapest	2 izby, 1 kuchyňa, 1 prednáška.	predsa nápadnúci krov v Budapešti je neskoršou návštěvou
3.	Pavel Brožejenský	613.	Bratislava	1 izba a 1 kuchyňa	
4.	Vojtěch Holba	614.	Beluša	1 izba a 1 kuchyňa	
5.	Gabriela Čechová rod. Kadařová	615.	Bratislava	3 izby, 1 kuchyňa, 1 kormora, 1 pivnica a krytá terasa.	
6.	Josef Formánek	616.	Beluša 616.	asi 4 miestnosti	Sam obýva.
7.	Jan Lukáč	617.	Sala - Šediviny mayer	2 izby, 2 kuchyne a 1 sijáka	
8.	Šidováčka Slámečková	618	Štefanová očk. Modra	asi 4 miestnosti	
9.	Olga Ilavská	619.	Beluša č. 619.	izba, kuchyňa, prednáška, pivnica.	Sam obýva.
10.	Ema Prigová rod. Krautmannová	620.	Amerika	Frize, 3 kuchyne, 2 kormory, 2 verandy a 1 pivnica.	Pravupr. Ema Krautmannová rod. Krautmannová a Štokalek
11.	Julia Kastárová rod. Krautmannová	621.	Podskalie	3 izby, 1 kuchyňa, 1 kormora.	
12.	Jozef Galovič	622.	Nové Taničky (člen. dom)	asi 4 miestnosti	
13.	Robert Šiemurčík	623.	Vecá Šter. Sala	asi 4 miestnosti	

Časť súpisu budov v Belušských Slatinách r. 1938. Zdroj: Juraj Dacko: „80.rokov skautingu v Beluši“

Vo februári roku 1939 bol Skautský domov v Belušských Slatinách v zmysle výnosu Ministerstva vnútra o rozpustení niektorých spolkov zabavený a odovzdaný miestnemu veliteľstvu HG v Beluši. Podľa preberacej zápisnice a inventáru budovy mal skautsky domov kapacitu asi pre 36 detí.

Vládnym nariadením č. 220/1939 do dňa 5.9.1939, teda po vzniku prvej Slovenskej republiky (14.3.1939), bol každý občan slovenskej národnosti zaradený buď do Hlinkovej gardy alebo do Hlinkovej mládeže. Týmto rokom končí činnosť Slovenského katolíckeho skautingu.

Mnohí skauti činnosť vplyvom vojnových udalostí ukončili a niektorí prešli pracovať ďalej s mládežou pod hlavičkou Hlinkovej mládeže.

V roku 1944 nemecká armáda počas SNP bývalú budovu Skautského domova ÚSKS úplne zničila.

Činnosť SKS sa už vo svojej pôvodnej, predvojbovej podobe neobnovila. Skautský domov v Belušských Slatinách ako aj miesto konania táborov Lesných škôl úplne zaniklo.

Nedaleko pôvodného miesta Skautského domova ÚSKS stojí nový objekt CHATA POŽIARNIK. V miestach tábora Lesnej školy sú tri „nové“ obytné objekty.

Žiadna informačná tabuľa alebo iná upomienka. Len cestné značenie ZAČIATOK a KONIEC obce Belušské Slatiny.

Skautský domov ÚSKS ako aj jeho Lesná škola svoju historickú úlohu naplnili. Aj napriek krátkemu trvaniu pôsobnosti (r.1932 až 1939). O kontroverzných rokoch 1939 až 1945 môžeme viest diskusie a polemiky. No na túto skautskú organizáciu a jej členov spomínajme s úctou. Nebyť histórie – sledu jej udalostí – nebolo by ani súčasnosti.

Príloha: Články z časopisu Slovenského katolíckeho skautingu „SKAUT“ vydaného na prelome rokov 1932/1933

Lepšie ako akékoľvek slová súčasníka o SKS a jeho Skautskom domove v Belušských Slatinách je obsah dobových článkov v časopise SKAUT z rokov 1932/33

Slovenský katolícky skauting

Našim skautom na Vianoce

Najmilšie sviatky sú Vianoci! Teší sa im diefa i dospelí. Pri vianočnom stromčeku shromaždi sa rodina, teší sa a raduj, lebo sa narodil Kristus Pán.

Skautská rodina oslavuje tiež príchod Svetozárovia. Naše družiny a oddielmi usporiadajú bratské, tiché, úprimné, rodinné vianočné oslavu niečo prv. V klubovni postavia vianočný stromček. Malé vŕstavá ho obklúčia, starší rodiči stojia okolo nich. Predstúpi vodiaci upozorní ich na význam Vianoc: koho nám poslal Svetozárel, aká máme zachoval a rozširovať my katolícku skautu ideu betlehémského Dieťaťa. Priležitosťné recitácie, spevy a kôledy doplnia peknú, intimnú oslavu!

Pri tom skauti na štredy večer navštívili chudobné rodiny mesta. Prinesú malým hľadujúcim dietkam praktické dary, bud' niečo na varenie, alebo odevy. Už vopred vystopujú tieň uťasnuté rodiny a tak na štredy večer objavia s tím, aby po slaní anjeli alebo dobrí tvor neba! Takúto prácu telešného — dobrého skautku — milosrdenstva žiada od nás betlehémský malý Ježiš! Skaut je jeho moderný ryterom. Nestaci len sťať pri jasielkach, ale treba počuť a vyskúšať žiadostí malého Ježiša, ktorý nás posíela rozsievať pokoj a blaženosť tu na zemi.

Na vianočné sviatky sa rozletite po svojich krajoch. Klubovnia bude ticha. Vsade v rodináči budú sa dobrovoľať, čo ste vlastne v skautingu

robili? Podávajte ochoťne informácie. Mnohí nepoznajú ešte skautingu. Pri návštavách u duchovných alebo učiteľov, ukážte aj fotografie z nôj dobrý skutok, lebo ziskate nielen podporu. Tak budeťte praví hlásatelia božieho mieru! Podobne to hľasali aj anjeli betlehémským občanom. Katolícky skauting chce tu na zemi ťať pokoj a lásku — v Bohu! Vykónate týto vellmi dobrý skutok, lebo ziskate nie len podporu júcich členov pre vašu odbôcku, ale aj prívržencov pre celé naše hnutie.

Budeťe sa schádzať cez sviatky v rodinách. Stretnete sa s priateľmi. Poslovávajte sá s nimi. Viete, čo vynikala vaša odbôcka. — Tu vám podam stručne, čo vynikalo a čo mieli v budúcnosti usporiadat naše Ústredie:

— Našo „Skauta“ poznáte. — Študentský domov v Beluši ste videli, alebo sa chystáte tam na návštevu. — V novembri sa rôznoho krajinského veliteľstvo zaviesť čestný rád (kríž), ako vyznačenie pre našich pracovníkov a príaznivcov. Bude mať tri stupne: bronzový, strieborný a zlatý. Udeľovať ho bude kraj. veliteľstvo na návrh odbôcky, okr. zprávodaťstva, alebo Ústredia. — Na Jamboree pošleme aspoň jeden reprezentatívny oddiel (35 skautov). Všetci musia byť podľa predpisov krojovaní. — Od 10. — 16. augusta budeme mať v Nitre na ostrove veľký skautský tábor, postavený z priležitosti 1100-ročnej osláv Pribinovho chrámu. Prípravnými prácami pôverené sú nitrianske zprávodaťstvo, ktoré bude rozposielat obecníkom na vsetky odbôcky. — Francúzska katol. skauti (Scouts de France) prídu na návštevu do Belušu pred jamboreom. — Počet našich registrovaných skautov je pekne rastie. Roku 1931 bolo 582 registrovaných našich skautov, v roku 1932 aj v hospodárskej kríze je ich 771. Je to vyrast 35% -ový. V tom sú nových odbôiek (počtom 8) v novembri a v decembri utvorených. Týmito je naš počet o 198 väčší, teda spolu 979, skorí tisíc. — Na budúce leto pošlu odbôcky znova svojich najlepších skautov do lesných škôl Sväzu. Je dokázané, ako mnoho môžu pomáhať vodcovia a veliteľovia absolventi lesných škôl. Sú oni buduci naši činovníci. — V nitrianskom veľkom tábore budú po prvý raz originálne skautské duchovné cvičenia. — V letných táboroch podľa francúzskeho systému, bude sa konať týždenne raz pri vatre rozložanie s večernými litaniami s cíliom prehľbenia náboženského ducha. To všetko sa bude odohrávať pri vatre. — V januári každá odbôcka na členskej skupinovej schôdzke oslaví 100. narodeniny nórského spisovateľa Björnsona, veľkého priateľa nás Slovákov a piate výročie založenia I. oddielu slov. kat. skautov na Slovensku. — Ľahkoatletické a skautské závody budú sa v lete výnimočne konáť nie v Beluši, ale v Nitre pri oslavách. — V Nitre bude aj valné shromaždenie Ústredia SKS. — Pri každej odbôcke sa srladi sbor rodicov a príaznivcov katol. skautingu, ako rodičovské sdrúženie. Úlohou sboru je morálne a hmotne podporovať snahy a podniky odbôcky. Presnejsie pôsobenie rodičovského sdrúženia bude opísané v budúčich člslach „Skauta“. — V júli bude pri Beluši tábor pre začačočníkov. Vedie ho prof. Jozef Hlavatý. — V Študentskom dome majú skauti a ich rodicu pri dlhšom pobýve 10% -ové slevy. — V Beluši sa začne na jar staváť moderný, nový závodný bazén na plávanie na krásnom slnčnom mieste. — Naši skauti budú nosiť košeľu z tej žltej a pevnnej látky, čo má Sväz. Označení však budú v kruhovom krížom na vrecku. Staré košeľe sú dotiaľ platné, kým ich neznešomate.

Slovenský katolícky skauting

Ústredie Slovenských katolíckych skautov, Bratislava, Kapitulska 18.

Interview s prof. J. Lukáčovičom

Prof. Jozef Lukáčovič je zakladateľom a krajinským veliteľom slovenských katolíckych skautov. V poslednej dobe sa veľmi mnoho hovorí o osvedčených výchovných metódach skautingu, o prenájmani skautských ideí i na zapadlé dediny, píše sa o svetovom sjazde skautov v Gödöllő (v Maďarsku) v r. 1933. Vyhľadali sme preto zakladateľa tohto, u nás vystúpajúceho mladého hnutia, profesora Lukáčoviča a požiadali ho, čiže nám niektoré naše dotazy objasnil. Prijal nás veľmi ľaskave a svojim obvyklým úsmevom na tvári, plný nadseňa odpovedal na každú našu otázku.

— Kedy a prečo ste založili katolícky slovenský skauting?

— Bolo to práve na Nový rok v r. 1928. Desať malých chlapcov sa sišlo v mojej káplinke v blumentálskej fare, posadali, kde ktorý mohol — i na zem — a my jedenášti sme utvorili prvý slovenský katolícky odbiel, i dali sme sa čulo do práce.

— Prečo sme ho utvorili, to je už iná otázka. Podnet dal osv. slovenský biskupský sbor skrz Jeho Excelenciou osv. p. biskupa Bubniču, ktorý ma priamo vyzval k onému krokovi.

— Ved u nás už jestrovalo skautské hnutie?

— Hej, jestrovalo, správne, už viac rokov tu Sväz skautov pracoval. Avšak skauting ten, lepšie: jeho duch vo veľmi mnohých oddieloch nevyhovoval smýšľaniu prenájmaných slovenských katolíckych rodičov. Tu v Bratislave sice boli nemečki katolíckii skauti, no, slovenskí rodičia v záujme národnom dávali každopádne prednosť slovenskému hnutiu a zas do oddielov tzv. neutrálnych v záujme náboženskom boli tým menej náklonní púšťať svoje deti. Lebo sú všeobecne s neutrálnymi spolkami smutné zkušenosť. Preto ma sami požiadali, aby som založil dačo skautského, slovenského a katolíckeho... A tak prišlo k založeniu spomínaného I. odbielu.

— A jaký je vaš pomer teraz k Sväzu skautov?

— Celkom priateľsky a bratský, ved prečujeme spolu. Vidieli sme totiž už dovtedy vzájomnú rivalitu a potieranie sa rozmanitých spolkov, ako máme konkrétny prípad Orla a Sokola... (sú však i iné) a vžali sme si poučenie, že ak máme byť produktívnymi a skutočne zadostučími svojmu výchovávaťskému poslaniu, nemáme plynúť zbytočne energiou pri roztržkach. I nedávali sme styky so Sväzom, na základe vzájomnej dohody vstúpili do Sväzu ako autonómna, rovnoprávna organizácia, v dôsledku čoho každý jeden naš skaut, skautka je riadnym členom Sväzu. Pri tom však podlieha nášmu Ústrediu SKS, ktoré sa drží smeru sväzových vydaniach, lenže ich kompletne vymenúvame v rámci Katolíckej akcie. Pracujeme spolu teda skautsky.

— Malí ste veľa ľažkostí pri založení, pán profesor?

— U nás?! To si môžete predstaviť! Zpočiatku som bol len sám. Prednáškami a novinami som budil záujem a snažil sa myšlienku ťať. Bol som vodiacom, radcom, prednášateľom, tajomníkom, pokladníkom, redaktorom — a neviem čím všetkým. Za krátko som však našiel ozvenu, a to nie len tu v Bratislave, ale prichádzali hľasy i z Nitry, Vrútok, Zvolena a Búrova. Tu som však hneď narazil na najťažšiu otázku, na otázku vedúcich. Čo bolo najvhodnejším — ako i pri iných spolkoch — musel som aprobovať na duchovných...

— A ako hľadalo duchovenstvo na skautingu?

— Krátko rečeno: skepticky, najmä starší páni. Lebo ti, čo boli pred prevratom vychovaní, veľmi ľažko chápali požiadavky povojnové generácie, ba považovali skauting za jednoduchú zbytočnosť, bez toho, že by sa boli pri hmati presvedčili, ved vraj jesto dosť tých spolkov: Orol, Omladina, Mariánska kongregácia atď. Musel som preto počítať na mladšiu generáciu, na mladé kniazstvo. I neskial mal som sa. Našiel som u nich zväčša pochopenie. Najmä, keď sa dozvedeli o skvelých výsledkoch poľských, rakúskych a francúzskych katolíckych skautov, ktorí korporatívne mali i zvláštnu audienciu u sv. Otca a sám Jeho Svätosť Pius XI. sa skvele vyjadril o veľvýznamnosti skautského hnutia pre celú katolícku cirkev. Tak sa naši mladí pp. kolegovia dali do práce a dobre dnes už badať kladné úspechy skautského hnutia na náboženskom podklade. Prispelo to tiež k tomu, že 80% -ové viedúci našich odbôiek tvoria knazi, ktorí sú v spolkových práciach zbehli, skoro nastudovali zvláštnosť skautských metod a mnohí sa stali dnes výbornými odborníkmi.

— Vráveli ste, že pracujete v rámci Katolíckej akcie. Ako to?

— Je to celkom logické. Čo je cieľom skautingu? Vychovať charakter. Ulohou katolíckeho skautingu je vychovať charakterné laického apoštola. Toto práve zdôraznil sv. Otec. Všeobecne sa dnes hovorí o nedostatku vodcov, o nedostatku zodpovednosti a dôvery v dnešnej spoločnosti. Tu prišiel skauting so svojimi metodami veľmi vhod. Prečo? Skauti pracujú v družinách na celej s radcom. Tento radca si je povedomý svojej zodpovednosti, ale pri tom i svojej nevyvýšenosťi nad ostatnými. Chlapci ho príave respektujú napriek tomu, že sa považujú všetci za seberovných. Tu práve sa schádzame s Katolíckou akciou.

— Čo ste produktívneho vykonali s vašim hnutím za uplynulých päť rokov?

— Aby som to tak krátko vystihol... Idem postupne. V r. 1928 sme skromne začali. Hneď v prvej prázdniny sme usporiadali prvý plnevý výlet po Váhu od Ružomberka až po Šafu. V r. 1929 sme založili svoj časopis »Skaut«, rozmiestili činnosť katolíckych skautov v Čechách a 70-ti sme sa zúčastnili svätovalašských osláv. V r. 1930 sme sriadiли I. ústredný tábor v Beluši. Bolo nás tam 150 a ostatné odbočky táborkovali jednotlive, bolo — ak sa dobre pamätam — asi 15—18 táborov a v r. 1931 sme sa odvá

žili vystúpiť na slovanskom jamboree v Prahe už za rovinu s ostatnými bratskými slovanskými organizáciami. Táborom sme vstupili s bratmi Poliakmi priamo katolícky ráz, vo svojom tábore sme sústredovali skautov-esperantistov všetkých zúčasnených národov, u nás sa odbavovaly služby božie východného obradu a konečne ani pri závadoch sme neboli poslední. Na prvých miestach sa naši skauti umiestili v medzi-slovanských závadoch, ba majstrovstvo republiky si so sebou odniesli. A tohto roku nespomínanú na stá divadiel, akademii, táborov, množstvo verejných slávností, ktoré všetky prispievaly ku kultúrnemu povznieseniu ľudu, uvediem korunu našich snáh — »Studentský domov«. Je dnes pre všetku katolícku mládež otvorený, so svojou knižnicou stojí i s kúpeľmi k dispozícii.

— Z čoho to všetko finančujete, pán profesor?

— Veru zaujímača otázka! Mnohí mi ju už dali a často to tvrdý oriešok. A nikto by nemyslel, že 80%-ne všetky doterajšie výdobytky sú plodom halierov našich obetavých chlapcov. Je pravda, podarilo sa nám kde-to akú-takú podporu dostať, neboľo to však všetko.

— Aké plány máte do budúcnosti?

— Dnes, v hospodárskej kríze, prosím pekne, tažko hovoriť o plánoch. Co sa dá veľkého podnikať, keď niet grosov nadostat? No, pri tom všetkom dôľam v obeteosti svojich malých bratov a sestier. Pripravujeme sa na svetové jamboree do Gürböl, kde mienime dôstojne reprezentovať s ostatnými bratmi z republiky svoj rod, a na oslavu prvého kresťanského kostolíka v Nitre. Tejto príležitosti chceme zvlášť využiť pre duchovné obrodenie, pre prehľbenie svojho katolíckeho ducha a presvedčenia, a to I. orig. skautskými duchovnými cvičeniami.

— Ináč máme budúcnosť veľmi slabou. Mládež sa so dňa na deň viac zaujíma, napriek tomu, že hľadáme predovšetkým na kvalitu i počet rastie, mladý knážsky dorast v seminároch živo študuje skautské metódy, čo nám zaručuje po každej stránke trvalých odborníkov, i počet civilných vedúcich rastie. A teraz, nakoľko sme krízou hatení na vonok, intenzívne sa venujeme duchovnému prehľbeniu a zdokonaleniu svojich radov. Súčasne chceme zaviesť do tajov skautingu i dospelých, hlavne rodičov, aby sme takto vytvorili skutočne silný pohyb v našom katolíckom živote.